

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiae Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De sexto scalaris gradu amoris, qui dicitur Amor feruidus. Cap. XXXVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

A. 2.

tum, per ardoris violentiam, extra se potenter erumpit, & amoris flammam, quam in se sentit, volens nolensque per indicia exteriora eructuando vel reboando manifestat, ac totum hominem sua violentia commouendo concutit. Quo profecto spiritu zstantes Apostoli *musti* videbantur *pleni*, quod vtrique nouas lagunculas disrumperet solet. Quia talis feruor inexperitis & nondum exercitatis mentibus primitus infusus, minimè valet cohiberi, quin per inusitatos gestus foras erumpat, sicut vinum nouum in vase positum, primitus ebullit, quod idem inueteratum quiescit. Quidam enim cantibus diuinis, & quidam vberibus lachrymis ac singultibus, aut vocibus multifarijs inusitatis indicat vbertatem dulcedinis. Quidam etiam multimodis membrorum inquietis gestibus & importunitatibus occupantur, ita quod coguntur discurrere, saltare, manibus plaudere, membris tremere, vel alia quæque secundum vsum communem inusitata perficere. Et hæc deliciofior est vita secundum cordis affectionem, quæ potest haberi ab homine. Nam quidam eius voluptate intra se liquefcunt, ita quod non remanet vox, neque sensus. Quidam etiam tanta replentur vbertate, quod cor eorum quasi vasculum musto plenum absque spiraculo subitam minetur rupturam.

De sexto scalarum gradu amoris, qui dicitur Amor feruidus.

Cap. XXXVI.

Quærit Doctor sanctus secunda secundæ, quæstione centesima octogesima: Vtrū ipsa cōtemplatio, quæ est officium propriū amoris diuini, delectationem habeat, præsertim cum omnis contentio, & omne certamen delectationem impediatur: sed vt dicit Gregorius super Ezechielem: Anima cum Deum contemplari nititur, velut in quodam certamine posita, modò quasi exuberat, quia intelligendo, & sentiendo, de incircumscripso lumine aliquid degustat; modò verò succumbit, quia degustado iterum desinit. Ad hoc breuiter respondet ibidem, quod cōtemplatio potest esse delectabilis dupliciter: Primò ratione ipsius operationis, quia vnicuique delectabilis est operatio sibi conueniens secundum propriam naturam, vel habitum: sed cōtemplatio veritatis competit homini secundum suam naturam, prout est animal rationale. Ex quod cōtingit, quod omnes homines naturaliter scire desiderant, & per cōsequens in cō-

Cōtemplatio
vt delectabilis
est dupliciter.

gnitione veritatis delectantur. Sed adhuc magis fit hoc delectabile, habenti habitum sapiencie, & scientie. Ex quo accidit quod sine difficultate quis contemplatur. Secundo vero redditur contemplatio delectabilis, ex parte obiecti, in quantum scilicet quis rem multum amatam contemplatur. Sicut etiam contingit in visione corporali, quae delectabilis redditur, non solum ex eo, quod ipsum videre fit delectabile: sed ex eo, quod etiam quis vidit personam amatam. Cui ergo vita contemplatiua consistat in contemplatione Dei, ad quam mouet intensa charitas, hinc est, quod vita contemplatiua delectabilis redditur, non solum ratione contemplationis eius, cuius pulchritudinem sol & luna mirantur, sed etiam ratione diuini amoris, qui scilicet ex contemplatione semper intensior redditur. Et ideo quantum ad vtrumque delectatio illius excedit omnem humanam delectationem, eod quod delectatio spiritualis potior est, quam carnalis, & amor ille, quo Deus ex charitate diligitur, omnem alium amorem excedit. Præterea, licet cet tamen illud quod prouenit ex contrarietate rei exterioris, impedit illius rei delectationem (non enim quis delectatur in re contra quam pugnat) in re tamen pro qua pugnat, cum illam adeptus fuerit quis, in ea magis quam in aliqua alia (cæteris paribus) delectatur: sicut Dominus gratulatur de oue prius perditâ, & reuienta. Et ideo vita contemplatiua præcipue terminatur ad delectationem: nec mirum, cum per eam nobis fit quædam inchoatio prælibatioque futuræ beatitudinis, quæ tunc incipit, & in futuro perficietur. Vnde Philosophus licet gentilis, decimo Ethicorum, in contemplatione optimi diligibilis, posuit vltimam felicitatem hominis. Ergo, *Amice, ascende superius.*

Ignis (vt ait commentator super Dionysium de cælesti Hierarchia, ex natura sua vim habet, inferiorum ad superiora attractiuam. Nam ipsam materiam in quam agit, rarefaciendo dissoluit, ac caloris sui violentia sursum trahit: propter quod dicitur deorsum patiens, & sursum trahens. Faciendo namque motum à centro ad circumferentiam, dissoluit: ærestris in aquosa, & aquosa in aerea, & aerea in ignea. et sic inferiora ducit ad media, & media ad sua superiora. Quæ proprietas apte nobis denotat gradum huius amoris, qui dicitur feruidus. Quia, secundum Linconiensem, feruere dicuntur, qui expresso calore sursum supra se feruntur, sed in se proprio potestate recidunt: sicut olla post intesum calorem, ebullire tandem incipit

Ignis vna
habet naturam attractiuam.

Feruere qui dicantur.

capit & feruere, eò quòd aqua calore ignis fursum fertur, sed suo pòdere mox ad ima recidit. Sic nimirum, qui tandem ex accepta Spiritus sancti gratia, supra se feruntur in Deum, & ex proprio pondere recidunt in se ab actuali supra se eleuatione: Talia, inquam, vicissitudinantes congruè dici possunt, spiritu feruentes. In hoc autè amoris gradu frequenter in quibusdam, præsertim naturaliter impetuosis, dum sese fideliter exercitauerint, exurgere solet tanta vehementia spiritus, & ardoris, quòd ex ea quandam mirabilem cordialis sanguinis ebullitionem, & naturæ concussionem patiuntur. Quæ profectò ebullitio multū est nociua, ac læsua naturæ, cordis viuacitatem tādē debilitans, ac eius meatus, & cōcauitates mirabiliter comprimēs, vt sanguis ex tali ebullitione corruptus egressum inuenire nequeat, & ita interiora cordis inficit. Quare tales, vt frequenter postmodum efficiuntur ex compressione cordis melancholici, & remanent tristes, quia natura iam gratiam adiuuare nō potest, vt potè propter pressuram cordis lethali tristitiæ subdita. Sicut enim naturaliter ex lætitia cor aperitur, ita quoque ex tristitia clauditur: nec lætitiā concipere potest, nisi denud aperiatur. Et idè talibus cautè & discretè est agendum, ne naturam antè tempus destruant. Cæterum quia talis amor tam viuaciter exuberat, exteriorē hominem velut emortuum, & sopitum reddit, ita quòd nec penè suimet oblitus, nec verè compos sui cōprobat, secundū illud Canticū Canticorum: *Ego dormio, & cor meum vigilat. Dormio, scilicet, secundū exteriorē hominem, & cor intus vigilat.* Sicut cum aliquis incipit dormire, ea, quæ circa se sūt, aliquo modo sentit, & intelligit; sed nō aduertit. Quia cum amātissimam Domini præsentiam, & amplexus eius suauissimos præsentit, tunc omnia impediētia subitò deserit, & eliminat, & ad eū, vnde omnia dona perfectæ, & optima profluūt, se toto corde conuertit: sicque mox diuinæ visitationis, & allectionis beneficium consequitur. Quo Deus affectum cordis, & omnes animæ vires fursum trahens, ac ad suam vnionem alliciens, cor amātis in tantū afficit, & delectat, quòd toto mox affectu, hiantibus artērijs se expandit. Et omnes animæ vires, ad pacis & charitatis * vnclinium toto se nisu disponunt, & ornant. His igitur & similibus anima fidelis, tam efficaciter intendens, quid mirum, si interim omnium exteriorum obliuiscatur?

Cant. 5.

* Alias vinculum.

A moris
secruidi si.

Huius quoque amoris, ad maiorem euidentiā, tria signa possunt
affi-

affignari. Primum est, viuacissimus quidam cum spiritu diuino cō-
 flatus, eò quòd iste sine medio feliciter cum Deo suo luctari didi-
 cit, vt habetur figuratiuè in Iacob luctante cum Angelo *vsque mane*.
 Veruntamen in hac lucta, præsertim amoris huius, spiritus noster
 quodammodò se per modum habet agentis: quia spiritus Dei, velut
 infirmiorum se simulans cedendo, pleniorum luctandi facultatem,
 & materiam administrat, & vberiorum amplexus sui copiam spiri-
 tui nostro offert. In cuius etiam figura Angelus aduersus Iacob se
 non posse præualere fingebat, dicens: *Dimitte me, quia iam ascendit au-
 rora*. Cui Iacob: *Non dimittam te, nisi benedixeris mihi*. O felix lucta, quæ
 talem benedictionem consequitur, in qua mentis serenitatem ani-
 mæ fideli Deus indulgere dinoscitur: vnde ros ille diuinæ consola-
 tionis abundantius defluit, quo confortata, & allecta, diuinam boni-
 tatem nititur luctando profundare, fontem requirens dulcedinis
 huius vbertatem scaturientem. Et hinc nascitur eidem affectus qui-
 dam insatiabilis, quo præter dilectum nihil sibi sufficit, & illum in
 hac vita semper amplius attingere cupit: quia secundum Richardū
 charitas ista semper inuenit, quod adhuc concupiscere possit, &
 quicquid fiat, desiderium ardentis animæ non satiat. Nam insatia-
 bilis animæ sitis, bibendo non sedatur, sed irritatur, vt semper dile-
 ctus ardentius requiratur, & inde cōflatus ille spirituum causatur.
 Nam dicit Hugo, quòd Deus desiderium nostrū prouocat, & inui-
 tat vt augeat, quando amorem suum in nobis excitat, sed fugiendo,
 vt sequamur, inflammat. Tale enim est cor hōminis, vt si quod dili-
 git adipisci non valet, ampliori desiderio inardescat. Sic enim in Cā-
 tici sponsum adueniens *stat post parietem*, prospicit *per fenestras*, vt
 quasi lateat, & non lateat. *Mittit manum suam per foramen*, tangit spon-
 sam, & vocatenui vocat eam, & ait: *Veni*. Illa vt audit sponsum adese,
 surgit mox, festinat, aperit brachia ad amplexum, liquefcit ani-
 ma, seruent præcordia eius, exultat, gaudet, tripudiat. Sed ille dum
 teneri puratur, declinat, & subito, quasi de medijs elapsus amplexi-
 bus, fugit. Quid est hoc? Dum non quæritur, quærit: dum non vo-
 catur, venit: dum autem quæritur, declinat: dum vocatur, fugit. Di-
 liget autem, & ideo venit, sed quia hinc non diligit, id est, in hoc
 mūdo, in hoc exilio, ideo fugit. Sed vocat nos ad terram suam, quia
 talis amor non decet patriam istam. Nam iucundus amor amœnum
 locum requirit. Anima verò vicissitudinis huius non ignara, dum

gnatia.

Gen. 32.

Cant. 2.

Cant. 5.

Phil. 1. spōsi gratiam præsentiā subtractam senserit, licet dolenter hoc sustineat, dissolui cupiens, & esse cum Christo, fidem tamen, quam erga spōsum habuit non derelinquat, sed omnem diligentiam adhibeat, qualiter irreprehensibilem, & immaculatam sese conferuet, quasi tur tur solitaria gemens, & ad gratiam eius præsentiā aspirans. Pro quo notandum, secundum Richardum libro de contemplatione: Quod qui ad gratiam cōtemplationis proficit, cum illam sibi ultra solitum subtrahi sentit, est quod facere debeat, vnde ad illam recuperandam adiuuari valeat.

Contem-
plationis
gratia vt
recupere-
tur.

4. Reg. 3.

Debet autem intensis meditationibus in se cordis exultationem reparare, & impensa sibi diuina beneficia ad mentem reuocare, & ex hoc se ad profundam gratiarum actionem instigare: sicque tandem internum illud spiritualis harmoniæ organum, ex intimo affectu, in diuinas laudes relaxare. Vnde Elifaus de verbo Domini requisitus, cum spiritum prophetiæ sibi tenuisset deesse, psalter fecit adducere quo psallente, mox in eum insiliuit spiritus prophetiæ. Sic & tu fidelis anima, mentalibus delicijs affucta, quæ soles ad theoreticos quosdam excessus subito quodam gaudiorum tripudio subleuari, huius exemplo discas, quid agere debeas, vt sub necessitatis articulo, velut ad manum habeas, quo te ad assuetas delicias reparare valeas. Quid enim per psalter, nisi quandam in Deum cordis exultationem accipimus? qui tunc adducitur, cum prouida meditatione cordis, ex recordatione diuinorum beneficiorum exultatio reparatur. Psallimus autē, cum ex magno cordis tripudio in diuina præconia iubilamus.

Psal. 49. Vnde Psalmista ait: *Sacrificium laudis honorificabis me, & illic iter, quo ostendam illi salutare dei.* ex tunc enim præ nimietate gaudij mens se incipit ab omnibus inferioribus suspendere, & ad cœlestia contemplanda quadam alienatione sui transire. est & alius modus, secundum eundem Richardum, recuperandi gratiam contemplationis, scilicet per compunctionem, quæ procedit ex corde deuoto, de quo tangit Bernard. super Cantic. dicens inter alia: Si cui nostrum cum sancto Propheta, *Deo adhaerere bonum est:* & vt manifestius loquar, si quis in vobis est, ita desiderij vir, quod cupiat dissolui, & esse cum Christo, cupiat autem vehementer, sicut ardens, assidue medietur, is profectò non secus, quàm in forma sponsi, suscipiet verbum in tempore visitationis, hora videlicet, qua solet intus astringi quibusdam sapientiæ brachijs, atq; inde sibi infundi sentiet sua-

uiz.

uitatem sancti amoris. Siquidem desiderium cordis eius tribuetur ei, sed cum vigilijs, & obsecrationibus, ac imbre multo lachrymarum quæsitus fuerit, & inuentus, subito, dum teneri putatur, clabitur, & rursus lachrymanti, & insectanti occurrere comprehenditur, sed minime teneri, dum iterum subito, quasi de manibus auolat. Quod si institerit precibus, & fletibus, denudè reuertetur, sed rursus mox disparebit, nec videbitur, nisi iterum toto desiderio requiratur. Et ideo licet de præsentia sponsi, posset esse frequens lætitia, non tamen præsentie copia. Quia et si visitatio lætificat, molestat tamen vicissitudo, donec deposita sarcina corporeæ molis, auolet expedita mente sequens dilectum quocunque ierit.

Secundum verò signum huius amoris, est quoddam ardor, & vehemens desiderium, *dissolui & esse cum Christo*, nisi saltem ex proflua charitatis abundantia, pro complacentia dilecti, pro salute proximi, hanc ipsam dissolutionem expeteret, si expediret, esse differendam, sicut Paulus subiunxit, dicens: *Cupio dissolui, & esse cum Christo*, *multò magis* autem manere in carne propter vos. Et beatus Martinus: Domine, si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem. Veruntamen felix sponsa dissolutionem exoptat, quia nihil superest quod timeat, nihil quod in terrenis placeat, & ad copiam huius amplexus vehementer aspirat, dicens: Heu mundana mollicies, quæ tactum meum tam miserabiliter decipiebat, & ignoravi bone Iesu, quod tam suavis esset amplexus tuus, tam honestus attactus tuus, tamque delitiosum tibi coniungi. Tuus enim, dulcissime Iesu, amplexus non maculat, sed mundat: tuus attactus non inquinat, sed sanctificat. O Iesu fons vniuersæ dulcedinis, quatum habes deliciofitatis, & honestatis, ac spiritualis iucunditatis, quando *leua tua æternæ sapientiæ, & cognitionis, est sub capite, hoc est, sub illuminata ratione, & dextera tua diuinæ clementiæ, & dilectionis amplexabitur me in voluntate*. Denique, ratio tam vehementis, & ardentis desiderij est, quia in hoc gradu amoris ipsa mens, id est, superior pars rationis, mirabili quadam amplitudine dilatatur, & ad multa contemplanda spiritualiter amplificatur. Quam nimirum cum Deus per suam præsentiam visitat, & ardor diuinæ charitatis inflammat, tunc exclusis subito cunctis cupiditatibus, & omnibus alienis occupationibus, feruens Dei charitas omnia animæ præcordia intus occupat, ac per suam dilectionem dilatatur, ut ad capiendum, & viden-

Desiderij
finis huius
mortalitatis.

Phil. 1.

Cant. 2.

dum Deum capax fiat. Quod utique contingit, cum Deus, qui spiritus est animam visitans, praesentialiter adesse sentitur, & intelligitur. Quia, ut dicit Bernardus, oculus meus intelligentia mea. Unde Dominus aduenturus, ut hospitium suum paratum inueniat, ipsas animae vires adornare solet, ita quod concito memoria ditescit, intelligentia clarescit, voluntas inflammascit. Exinde mens ipsa totum introitum, & affectum in Deum dirigit, ut ad sua intima dilectum introducat, & in optimo suo collocando constituat. Dilectus enim tuus anima mea, tunc ad intima tua ducitur, & in optimo tuo collocatur, cum ex intimo desiderio, spreto rebus vniuersis, solus per dilectionem amplectatur. Nam quamdiu poteris ex aliena quacunque consolationem accipere, non dum audeo dicere, si num tuum intimum ardentissimi amoris dilectum possidere. Quod si illud introducere non fatagis ad intima tua, quomodo te credam posse sequi ad sublimia sua? Unde merito concludit Richardus, dicens: Quod certum signum fit tibi, quaecunque es anima, quod dilectum tuum minus diligis, vel ab eo minus diligeris, si ad illos theoreticos excessus nondum vocari, vel vocantem nondum sequi merueris.

Zelus salutis proximi morum.

Matth. 5.

Tertium denique signum huius amoris est, quod sine retractione cordis pro salute proximi paratus inuenitur mori, aut quaecunque aduersa pati. Quod fit, quod quantum ad naturam, & gratiam, ac aeternam salutem omnes inimicos velut amicos diligit. Cuius ratio est: quia dicit Augustinus libero de gratia, & libero arbitrio: Quod parua charitas non sufficit ad implenda magna mandata, sed talis dilectio perfectorum est, dicente Domino: Diligite inimicos vestros, benefacite huic qui oderunt vos, & orate pro persecutoribus, & calumniatoribus vos, ut sitis perfecti, sicut & pater vester caelestis perfectus est. Et iterum: Ut sitis sicuti pater vester, qui solem suum oriri facit super bonos, & malos. Et hoc facit amor, quia dicit Hugo de arrha anime: Quod amor transfert amantem in similitudinem amati, in quantum potest, non solum quantum ad substantiam, sed etiam quantum ad operationes arduorum, & difficultium.

De septimo scalari gradu amoris, qui dicitur Amor superferuidus.

Cap. XXXVII.

Querit Richardus super tertium distinct. 24. Vtrum passio amoris sit essentialiter transformatio appetitus sensitiui, praeter-